

# ARADI KÖZLÖNY

## POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

**Szerkesztőség:**  
Főter, Hermann-udvar 1. emelet,  
a főtépcsónél.  
Bérmertetlen leveleket csak ismert  
kéztől fogadjunk el. Kéziratokat  
vissza nem küldünk.

**Kiadóhivatal:**  
Főter, Hermann-udvar 1. emelet,  
a külső folyosón.

Hirdetések díjazabály szerint.  
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasár-  
nap utáni szám 3 kr.

**Előfizetési árak:**

**Helyben házhoz hordva:**

Egész évre	12 ft.
Fél évre	6 ft.
Negyed évre	3 ft.
Egy óra	1 ft.

**Vidékre postán küldve:**

Egész évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 ft. — kr.
Negyed évre	3 ft. 50 kr.
Egy óra	1 ft. 20 kr.

### A két öreg.

Ketten beszéltek a régi gárdából a főrendiház szombati ülésén. Korban egyenlők, de politikai nézeteik mindig ellentétesek voltak, s ma sem érkezték össze. Az öt éves mandátum kérdésében egymással ellenkező álláspontot foglaltak el.

Az egyik: Apponyi György gróf hosszú ideig szolgálta a reaktiót. Többnyire Bécsben lakott, a magyar közvéleménnyel nem törődött, a magyar nemzet jövőjében nem hitt, mert különben lehetetlen lett volna azt a politikát követnie, melyet követett.

Megcsinálták mások azt, a mihez ő semmivel sem járult; felépítették újra a magyar államot. S ma ugyan hosszú hallgatás után előáll, hogy ellenszere egy reformot, melyet a szabaduló párt kormányja javasol. Neki addig nem kell az öt éves mandátum, míg a népet meg nem kérdézik. Szerinte a nemzet akarata ellenére, vagy a nélkül a törvényhozás ilyen fontos kérdésekben nem intézkedhetik.

Egy hosszú évtizeden át, mikor Magyarország ügyeinek vezetésére tényleg befolyt, semmibe sem vette a nemzet akarata, s egyik oka volt annak, hogy az események 1848-ban oda fejlődtek, hogy a nemzet és uralkodók között a Bécsben ülő tanácsosok roszakarata miatt a békés kiegyenlítés lehetetlenné vált.

Ma azonban ó kívánja respectálni a népet akarata, mintha csak azt mondaná: „néztek, milyen liberális apja vagyok és a fiannak!” Nő ha még ez sem komédia, akkor semmi sem az. Mert nevétség nélkül nehéz Apponyi Györgyöt hallani azt a mondatot, hogy nézete szerint a képviselőház tekintélyének emelése nem kereshető a mandátum meghosszabbításában, de keressendő a választások tisztaságában, és meg nem hamisításában, abban, hogy a képviselőház hű kifejezője az ország akaratának, közvéleményének.

Talán 1848-ig nem volt az országgyűlés hű kifejezője a nemzet akaratának? Ki tolmácsolta azt híven és hamisítatlanul az uralkodó előtt? Ki volt az, a ki a választásokat a legerőszakosabb rendszabályokkal igyekezett meghamisítani?

Szerencsére, hogy a nemzetben meg volt az ellentétlenség képesség, mert ha ez nincs meg, ma aligha állnánk ott, a hol állunk.

Megkapta különben Apponyi nyom-

ban a választást attól, a ki egész életében a liberális eszméknek hódolt, s mindig liberális politikát követett. Ghyeczy Kálmán mondta meg neki, hogy tökéletes igaz: a képviselőház legyen hű kinyomata a nemzet közvéleményének, de szükséges az is, hogy a képviselőház, mint a nemzet előáll testület, a maga részéről is visszahatással legyen a közvélemény fejlődésére, s ha olykor a közvélemény különböző okoknál fogva felzigatva, háborog mint a tenger, akkor nem szükséges, sőt inkább a közérdekre káros, hogy a képviselőház az esetleg felszínre került szenvedélyek és magánérdekek áramlatai által magát mintegy járszalagon vezettetni engedje.

Az öt éves mandátum kérdését a leghelyesebb szempontból itélte meg Ghyeczy, midőn azt mondta, hogy a kormány sokkal nagyobb hatást gyakorolhat az ország képviselőházra, s innkább lehetséges tarthatja, s nem venni tekintetbe azon képviselőházi véleményt, a melynek tagjai felett minden három évben a Damokles kardja függ, mint ezt tehetetlen azon képviselőházzal szemben, mely öt éves mandátuma alapján bizonyos állandóságra támaszkodhatik.

Valóban megbecsülhetetlen nyereség parlamentáris életünkre nézve, hogy Ghyeczy ismét tagja lett a törvényhozásnak, s már ez egy okból is örvendhetünk a főrendiház reformjának. Először fellelése is érdekessé vált az által, hogy éppen az ellen szólt fel, a kivel már többször állott szemben, a közéletben s kinek nemzetellenes politikáját erősen ostorozta 1861-ben és 1865-ben is.

Apponyi kissé későn tesz már kísérletet arra, hogy felejtse azt, mit 1848. előtt vétett. Ha pedig felszólásának az volt a célja, hogy a mérsékelt ellenzék politikáját támogassa, akkor gratulálunk a mérsékelt ellenzéknek. A közvélemény talán tud még nálunk különböztetni, s meg tudja ítélni, hogy bizonyos fordulatoknak minő értéket lehet tulajdonítani.

**Az országgyűlési szabadelvű pártnak** vasárnap Vizsolyi Gusztáv elnöke alatt tartott értekezletén első sorban tárgyalott és elfogadott a törvényhozás két haza közötti érintkezés szabályzásáról szóló határozati javaslat. Ezután interpellációra adandó többrendbeli választást követően. Névszerint K. e. m. n. y. Gábor b. közlekedési miniszter előadta azon válaszok tartalmát, melyeket Szederkényi Nándornak a mátrai vasút tárgyában, — Enyedy Lukácsnak Tolnay viz-

szalépése — és Olay Szilárdnak a győri vizszabályozásról kiadott munkáinak kérdésében tett interpellációira adott feleletet. Tíz s Kálmán miniszterelnök pedig azon válaszokat ismertette, melyeket Olay Szilárdnak a rongyszaladás és a drézdi tornánépely iránt, — Istóczy Győzőnek a regale megváltása, — Thassy Géznak a szerb kölcsön biztosítása és Gulyásy Gyulának a katonaság által használt hivatalos nyelv kérdésében tett interpellációira adott feleletet. A választás helyes tudomásul vétetvén, az értekezlet véget ért.

**Az osztrák-magyar bankhoz** a két kormány által intézett leiratok nem tartalmaznak választ a bank javaslatára, hanem abban különülnek, hogy a bank egylet még közvívvel elvált, s tartva titokban javaslatát valójában azért, nehogy a tartománygyűlések a javaslatot megvitathassák. — A „Montagsrevue” értesülése szerint a két kormány közt a kiegyezésre nézve még nem szűnt meg minden nehézség, mert az osztrák kormány részben eléget akar tenni a nemzeti aspirációknak, amit a magyar kormány határozottan visszautasít.

**A vidéki rendőrkapitányok értekezlete.** A rendezett tanácsú városok rendőrkapitányainak vasárnap Budapesten tartott értekezletén képviselve volt Magyarország és Erdély 112 rendezett tanácsú városi közül 63. Miután a mozgalom kezdeményezője, Nekám Ede győngyösi rendőrkapitány, a megjelenteket üdvözölte, megválasztatták: elnökké Nekám Ede, jegyzővé Aradi Kálmán szentesi rendőrkapitány. Erre Nekám hosszabb beszédet mondott, melyben a mozgalom célját s indítványozta, mikép írjon fel a értekezlet a kormányhoz és az országgyűléshez, hogy a köztervényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat 54. §-ának az önálló törvényhatósági városok rendőrkapitányaira vonatkozó intézkedése a rendezett tanácsú városok rendőrkapitányaira is terjesztessék ki. E tárgykör egy általa készített emlékiratot olvas fel, ajánlva azt elfogadásra. Az eszmés beszéd megindulván, a felvetett kérdéshez többen szólottak hozzá. Nagyobb vitát keltett Aradi Kálmán szentesi rendőrkapitány azon indítványa, hogy a minisztérium 1883. évi I. t. c. 5. §-a rendezett tanácsú városok rendőrkapitányaira is kiterjesztessék. Az indítvány elfogadott. A képviselőházhoz és belügyminiszterhez intézendő emlékirat szövege megállapított s az értekezlet elhatározta, hogy annak az országgyűléshez leendő betérjesztésére Jókai Mórt kéri fel, míg a miniszterelnök, mint belügyminiszterhez beadandó kérvény aláírásával és testületileg leendő benyújtásával Nekám Ede vezetésével a küldöttség bizatot meg, melynek tagjai Aradi Kálmán, Szabó Zsigmond h. hadi-ház, Fridrich Mihály békésgyaloi, Markovics Ede Löcse sz. királyi városi. Cebe István mezőúri, Nagy Sándor árokszállási rendőrkapitányok, Pécsi József győngyösi alkaptány, Hegedűs Béla szolnoki, Székér Pál halasi, dr. Hoffmann Károly leinici és Radványi Ödön egyszéki rendőrkapitányok. A gyűlést társas ebéd követte, melyen Nekám Ede a királyné és családja, Szabó Zsigmond Tisza Kálmán, Aradi Kálmán a budapesti főkapitányok képviselőiben megjelent (gyakabny Lajos rendőrkapitányra mondott felköszöntő. A kiküldött bizottság f. hó 18-án tisztelt a miniszterel-

szük figyelembe, mely a nézetek is folyton fogva tartja, lesz a különben képtelennek látszó helyzet, midőn a koporsóban fekvő ipát gyászoló Anna kezét vakmerő szemtelenség megérki — bármily nemesz marad is e mestori jelenet — egyáltalán képzelték. Az emberi sziv, különösen a nőé, e jelenet végén kell, hogy fellelődjön Anna ellen. És mégis csak egy szempontból természetellenes e fejlődés, — ha t. i. a rövid időtartama tekintünk, mely alatt a megérki és annak eredménye szemünk előtt lefoly. E pont azonban éppen a köztrendkívül tehetőség bizonyítja, mely abban nyilvánlik, hogy jellemek és helyzeteket messze fekvő pontokból összevon, noha e rendszer itt éppen extravagáns példában jelentkezik. Altalánosságban nem lehet tagadnunk, hogy e tehetőség, mely által a költő jellegű és lelektani processusokat, melyek fejlődése hosszabb időt igényel, néhány rövid, de erőteljes vonással élénkrajzolt, éppen az, mely a drámaiban a legelnyvesőbb. Ha a költőnek az életben előforduló eseményeket, az időből kiragadva, a színpad számára, aranylag igen rövid időközbe kell szorítania: ugy kötelessége az életből vett jellegket is leenyegre visszavinni.

**A montenegrói fejedelem** négy hétre külföldre ment s így ez időre várható, hogy Cetinjából nem fog semmi békezávaró meglepetés kikerülni.

**A francia kormány** egy nyilatkozást bocsátott ki, mely Grévy nyilatkozatára támaszkodva, újra békebiztosításokat tesz és a távoli expedíciók befejezését igéri a nemzetnek, a radikálisoknak pedig azt, hogy a papsg kötelessége teljesítésére fog szoríttatni.

**A „Moniteur de Rome”** jelenti, hogy Bismarcknak a pápához intézett felelete 16-án érkezett meg és a pápának a porosz követ által fog átújratni.

**Az angol kormány** elhatározta, hogy a parlamentelő Irorszag ellen a legszigorubb rendszabályok alkalmazására fog felhatalmazást kérni. Walskhir püspök

is tudónk, ki beszél, szava hallatára sejtünk kell, hogy ettől még sokkal rosszabb származandó. S a borzasztó események hatása alatt mind erélyesebb, mind rettenetesebb alakot ölt a jellem. E mellett szünetlenül minden alkalommal a guny és csúfolkodás szavait kell hallania idomtalan külsője miatt, melyet a költő, a történelem följegyzései után, különösen kiemelt, míg másrészt szellemi tulajdonai által minden ellenszere és barátja feljelölte. Ertelmének e rendkívül ereje főképp Eduárd fivére s ennek botor tettei mellett tünik fel. Gyűlölet és bosszúvágy a York-ház irányában, rutinságának tudata és bosszu a természet igazságtalanságáért, azonfelül észbeli felsőbbiség, személyes bátorság és rettenetes erély akarata keresztülvitelében: — mind e vonásokat jellemének már VI. Henrik 3-dik részében világosan és határozottan kifejeltődi látjuk és pedig a hosszú polgári háború által föl- és földült talajon, melynek rázkódásai egy oly jellemet okvetlenül megfosztanak rendes jelentőségétől.

Igy előkészítve, tudjuk, mit kell tölle várunk, és értjük, midőn a nevet viselő tragédiában mindjárt az első magánbeszédben — mint önkényes gazembert (villain) mutatja be magát. Sokkal behatóbban nyilatkozott már magáról a megelőző darab két nagy szerző monológjában (3. felv. 2. jel. és 5. felv. 6. jel.), és mindkét esetben rosz testalkatára fekteti a hangsúlyt; borzasztó vallomása.

„Nekem fivérem nincs, nincsen hasonlóm; én egymagamban állok.”

lesz az indok minden későbbi eseményekére. Hogy ő maga ismételve is ezen indokot hangsúlyozza tettei rugójaként, hogy ő saját rutinságát oly rikító színekkel, és ugy szölvén testszelvére fűti, azon gyanul kell fel bennünk, mintha nem is rátsága volna sajátkepi indoka tetteinek, hanem ő ez által ördögi halját a roszra akarja csak szépiteni. Mintha természet az övé a legfelsőbb fokon; mintha maga Lucifer sötét lángjában visszényvetné. Csak ha lényének e daimoni vonását vesz-

„Szólj, mint halt meg, mindent tudni akarok.”  
Még fontosabb, midőn fivére panaszára így szól:  
„Én sírni nem tudok, mint a medü.  
Mely benne van, nem oltja szim hevét —  
Ki sír, hujának egy rúszát kiontja;  
Azért: kony gyermeknek, nekem — bosszu!”  
Már e néhány, oly röviden jelzett vonás rendkívül jelentőségi; mintha vérszes villám cikáznék, valahányszor Rikhard szól. Ha nem

nöknél és Jókai Mórnál, az országgyűlés közgazgatási bizottságának elnökénél, Tisza Lajos grófnál, előadóknál Tibad Antal s végül Grünwald Béla orsz. képviselőnél.

### Külföld.

**A német birodalmi gyűlés** tegnapielőtti ülésében fejeztetett be azon nagy fontosságú vita, mely a lengyel kiutasítások felett folyt. Rheinhoben, szabad konservatív, határozottan a kancellár pártjára állott s a kiutasításokat, mint az általán. érdekében levő intézkedést, helyeselte. Rickert méltatlankodva emítette fel azon szörnőy jelöleteket, melyek Danczigban és Boroszloban fordultak elő, honnan lengyel és zsidó kereskedők, kik 30 év óta voltak ott meglep. dve, kiutasítottak. Kegyetlen rendszabálynak nevezte ezen intézkedést, mely a türelem és emberiség tekintetét lábbal tiporja. Marquadsen nemzeti szabadelvű hibáztatta azon kegyetlen szigort, melylyel a kiutasítás végrehajtott, de magát az intézkedést lényegére nézve helyeselte. Spahn centrumpartit a fölött panaszokodott, hogy a kiutasítás a katolikusokat is melyen sérti érdekeikben. Hammerstein a lengyel zsidók kiutasítását üdvös rendszabálynak nyilvánította az államra nézve. Payer néppárti a kiutasításokban azon rezekció első jeleit látja, mely az uralkodók találkozásai alkalmával állapított meg. Böttcher nemzeti szabad levő azzal vádolta a baloldalt, hogy a kancellárnak akadályt gördít útjába egy tisztán német érdekében levő rendszabály keresztülvitelében. Simon elzászi prépost tiltakozott a kiutasítások ellen. Végül Baumberger szólalt fel s azzal vádolta a birodalmi kancellárt, hogy ő az oka annak, hogy Ausztriában a szlovák a németek fölött uralkorla jutott k s most a yémét érdeket taktakról használja fel egy brutális rendszabály végrehajtására. A szövetség elfogadott a centrum párt indítványa, mely a kiutasítások fölött rosszalást fejez ki. — Németszág a kárisván Koileyü gye. A Majna-frankfurti északamerikai főkonsul Müller Jakab ugyanis oly Németszágban nem nagyon bizelgő tudósítást küldött Washingtonba, mely illetéklenül a nyilvánosság elé kerül. Ennek folytán a német kormány állítólag el akarja tétetni.

**A montenegrói fejedelem** négy hétre külföldre ment s így ez időre várható, hogy Cetinjából nem fog semmi békezávaró meglepetés kikerülni.

**A francia kormány** egy nyilatkozást bocsátott ki, mely Grévy nyilatkozatára támaszkodva, újra békebiztosításokat tesz és a távoli expedíciók befejezését igéri a nemzetnek, a radikálisoknak pedig azt, hogy a papsg kötelessége teljesítésére fog szoríttatni.

**A „Moniteur de Rome”** jelenti, hogy Bismarcknak a pápához intézett felelete 16-án érkezett meg és a pápának a porosz követ által fog átújratni.

**Az angol kormány** elhatározta, hogy a parlamentelő Irorszag ellen a legszigorubb rendszabályok alkalmazására fog felhatalmazást kérni. Walskhir püspök

ujra gyilkossági és dinamit-politikát jövenő dói előre, ha az ir nép ismét családik. A leghidegebb vérű férfiak is az ir helyzetet veszélyesebbnek tartják, mint valaha volt.

### Legújabb posta.

**A szerb-bolgár háború.** Belgrád-ból jan. 17-ől írják: Pirovanéz és Novakovic a haladópart dissidenseinek vezérei összeválták a haladópart skuptina-club végrehajtó választmányát, hogy a politikai helyzet felől tanácskozzanak s hogy a mar hetek óta tervezett koalíció Risticcsel előterjeszsek. Három napon át ismétlődő heves vita után, melyben mindkettőjüknek szeméret vetették a tett kísérleteket, a koalíció ellen nyilatkoztak. Bert az ország és a nép csupán Garasaninben bizik teljesen. A végrehajtó választmány megbízta Garasanint nyilatkozattételre, aki azonban ezt levélben megtagadta azzal az indoklással, hogy ő, mint a kormány, feje az ilyen tanácskozáson részt nem vehet. A szövetség a két egybehívó Pirovanéz és Novakovic ellenében valamennyien a Risticcsel koalíció elvételére szavaztak és Garasanin politikája mellett. Ennek következtében Novakovic és Pirovanéz kijelentették, hogy mivel minden támogatás nélkül maradtak, a politikától visszavonulnak a magánéletbe. A dissidensek egyesülése folytán a Garasanin-párttal, a haladópart ismét tömör, egységes, és annak elismert vezére Garasanin. Ugyanezokor kísérletet tettek a radikálisok is, akik a legutóbbi időkben fölöttök hazafiasan viselkedtek. Garasaninhez csatlakozni, ami, tekintettel a part jelöltékny erejére a lakos-ágra, fölöttök fontos Szerbia jövőjére. A radikális vezetőknek amnestiálása, a két hatalmas párt egyesülése mindenütt a legkedvezőbb hangulatot idézte elő, ami lelkes demonstrációkban nyilatkozik a király és a kormány iránt. — Garasanin válasza a hatalmak lefegyverzést sürgető jelekére minden körben a legnagyobb meglepetéssel fogadtatott. A jeleknek nem állíthatja nyvan azt, hogy a békétyrtyalások eredménytelenek lehetnek, de ez esélyeségre nem teheti ki annak Szerbiát, hogy meglepetéseknek legyen kitéve. A jeleknek az itteni diplomatikai körökben a politikai helyzet helyes felfogása folytán a legjobb benyomást kellette. — A görög kormány meg nem közölte a hatalmakkal ama jelekét, melylyel a leszerelés iránt tett javaslatot visszautasítja Krétából érkezett levelek megerősítik azt a hírt, hogy a lakosok számos gyűlésben a Görögországgal való unió mellett nyilatkoztak.

**A Franciaország** és Madagascar közti szerződést helybenragyattak.

**Rio Janeiroban** a választásoknál a conservatívek győztek.

### TÁVIRAT.

**Izgalmas jelenet a képviselőházban.** — Budapest, jan. 18. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata. A képviselőház mai ülésének végén izgalmas jelenet fordult elő Szabó László független párti képviselő a költségvetés ellen tartott beszéde fo-

kulása, egyenél több jelenetre lett volna szükséges. A költő azonban ily kiesinyiségekkel nem törődött; ő egy külön tragédiát állított elő ez egyetlen jelenetben. De az ember sziv, kell hogy fellelődjön az asszonyi gyakorlóság ellen, — mi — meglehet — a költő czéljával nem is ellenkezik, ki a nőket, különösen e négy történelmi színművében, kizárólag ir roszszímben tünteti fel. VI. Henrik második részében a súlyos felelőség (tloster németül Eleonorát terhel, ennek bukása s az abból származó szomorú következményekért, és orvel egy időben áll elé a rosz szellem Margitban, ki a folyamatosan levő szerencsétlenségnek a legnagyobb kiterjedést adni van hivatta.

De Anna megnyerése egyszersmind próbaköve Rikhard kitünő képességeinek, minők a rávaszsi, az emberismert és a huzelkés művészet. Rikhard iron jól tudja, hogy e sajátságokkal bír és ama, mit említtett monológban (VI. Henrikben) nagy öntetszettel nyilatkozik arról, a mihez ért. Ő természetnél fogva nem bizelgő; de ama megrögzöttség által, hogy ő ebben művész. Mindig lesi huzelgése hatását s diadalmi gőg tölti el, midőn egy-egy mesterfogása sikerül. Így, hogy a koronához jutathasson, a Lord-mayor számára formális komédiát rendez minden színpadi kelleték el. De midőn az Anna megnyerésénél használt fogást Erzsébettel szemben ismétli, magánál fogat eszálja meg; mert egyedül a rettegés bírja Erzsébetet arra, hogy látszólag helylyes Rikhard szándokait. Noha e jelenet az által, hogy az előbbinek halvány ismétlése, éppen nem tartozik a mi hatásosabb részéhez — darab két utolsó felvonásának szerkezetére annyira tökéletes, hogy azokban a költő már erejének teljességében látjuk. A rövid jelenet-forgya, melyben az őt figyelmeztető bűntudás Buckingham felbosszúsága, s mely mesterműve amaz említtett centralizáló erőnek, lépésről-lepésre észleljük, mint halad a cselekvény fokozatos gyorsasággal végt felé. A nagy költséggel írt álomjelenet, s Rikhardnak arra követhető erőlyes fölemelkedése, majd csapatai-

### Az „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

#### III. Rikhard király.

(Genée R. Shakespeare. „Im Leben und seine Werke” című művéből.)  
Kétség Schakespeare művét 1597. előtt írta, kétségben kívül áll; mert a teljes Lancaster-törélmény, tehát II. Rikhardot is meg kellett említenie, mely 1597-ben jelent meg. Továbbá azon belső összefüggés, mely III. Rikhard és VI. Henrik két része között található, a mellett bizonyít, hogy e mű közvetlenül VI. Henrik utolsó része után íratott. Végre ha (Green többször említtett véleményét elfogadjuk, hogy u. j. VI. Henrik harmadik része már 1593-ban, vagy éppen 1591-ben megjelent: ugy III. Rikhard eredetét 1592—93-ik évbe kell helyezni. Hogy a költő ifjúkori műveivel tartozik: mind a kompositio, mind a nyelvvezet és jellemzés világosan elárulja. Egyszersmind azonban az első korszak határozottságán áll. Ha a jellemzésben nyilvánuló tulaj az ifjú költőre vall, a feldolgozásban hasonlíthatatlanul nagyobb szabadságot tanusít. Az anyag fölött: teljes uralmat nyer, és szétválasztó események helyett, melyek VI. Henriknek és tulajdonán eposi jellegűt kölcsönöznek, itt, tárgyát dramailag alakítja. Jellem-tragédiává magasztja, noha be kell vallanunk, hogy egy jó rész elből még VI. Henrik harmadik részére esik, hogy Rikhard alakja melyen gyökerezik azon alapon, melyet a két megelőző dráma alkot. Ha egy ropant arányokban készült szobrot, mely valamely köztérre van szánva, talapzatától elválasztunk és a földre állítunk, ugy a mű el is van esztíva. Ily eljárás volna, ha III. Rikhardot a két megelőző drámatól elválasztanók; mert azok Rikhard talapzata. Ezután is csodálhatjuk a szobor egyes nagy és fontos vonásait; de meg vagyunk fosztva attól, hogy az egész harmóniáját, az alkotásban nyilatkozó

lyamán azt mondta, hogy a miniszterelnök egy intimusa az államügyintézkedésnek egy harmadát parazolja el.

Az ülés végén felkelt Tiszta a miniszterelnök, s igen izgatott hangon utasította vissza, mint alaptalan rágalmat Szabó László vádakörösét, ki különben nevet nem is nevezett.

Általános izgatottság között felelt erre Szabó László, s kijelentette, hogy k' az a nevet is megmondani, ha a vizsgálót megindítják, s őt bízzák meg annak ellenőrzésével.

Tiszta miniszterelnök e nyilatkozatra azt felelte, hogy vizsgálót nem lehet indítani, mikor azt sem lehet tudni, hogy az ki ellen vezették. A jobboldalról e közben folyton hangzottak a felkiáltások: „Tessék a nevet megmondani! Ki az?”

Az elnöknek végül sikerült a csendet annyira helyreállítani, hogy szavát meghallgatták. Kérte és intette a képviselőket, hogy ne hozzanak fel olyan vádakot, melyeket nem tudnak rögtön bebizonyítani.

A nagy lármában Hegedűs Sándor a pénzügyi bizottság előadója constatálta, hogy Szabó László olyan vádakot hozott fel, melyeket bebizonyítani nem képes, s ez eljárás ellenkezik a ház méltóságával.

Ugron Gábor erre kérte a házat, hogy engedjenek Szabónak időt az általa felhozott ügyre vonatkozó adatok egybegyűjtésére.

Tiszta miniszterelnök megjegyezte, hogy a kért határidő a dolog természeténél fogva hosszú nem lehet, s Szabó képviselőnek kötelessége a névvel és adatokkal mielőbb a ház elé lépni.

Végre Szabó László kijelentette, hogy hajlandó annak nevére, a kire célzott, négy szem közt azonnal megnevezni.

Ezzel a zajos jelenetnek vége lett. A képviselők csoportokra oszolva megbeszéltek az ügyet, míg Tiszta miniszterelnök Szabó képviselővel értekezett.

Általában remélik, hogy ez ügyre vonatkozólag már holnap nyilatkozatok történnek.

## IPARÜGYEK.

**Az iparhatósági megbizottak** tegnap délelőtt 11 órakor tartott gyűléséről adjuk a következő tudósítást.

Jelen voltak az iparhatóság részéről: Urbányi János főkapitány mint elnök és Nyári Béla alkapitány mint jegyző. Az iparhatósági megbizottak közül: Domonkos József, Barkó Ferenc, Hann Alajos, Wadovszky Gusztáv, Obetko Kálmán, Czéh István, Nyári Vilmos, Handl Ödön, Regényi Kálmán, Hingler János, Bayer Sándor, Fikler József, Gruber István és Verboš Adam.

Mindenekelőtt Nyári Béla alkapitány bejelenté, hogy a főkapitány által mint jegyző után kiküldve, ennek tudomásul vétele után felhívja a jelenlevő iparhatósági megbizottakat maguk közül egy elnök választására. Egyhangúlag Hann Alajos választott meg.

Hann Alajos a gyűlést berekeszti, és egyidejűleg meghívja a tagokat a főkapitány mint az iparhatóság képviselőjének elnöklété alatt tartandó ülésre.

Urbányi János főkapitány az ülést meg-

nak hivatelt huzra-üzölése stb. oly mozzanatok, amelyekről szót sem vesztettünk.

Még egy alakjáról kell megemlékeznünk e tragédiának, amely közvetlenül nem foly ugyan be a eseményre, de amely az egész költeménynek egy magyszerű vonást kölcsönöz. Ezen alak Margit, Shakespeare ezen „Frankon farkasát” VI. Henrikből hozta át, és engedi — ellenmondásban a történelmi igazsággal — (Margit 1475-ig a Towerben maradt, azután pedig Franciaországba ment) akadálytalanul fel-alajárni a többi emberek között. Ezen önkényes eljárás is Shakespeare rendkívül költői érzéke mellett tanusodik, mert Margit sem másért van itt, mint hogy e tragédiát a megelőző ézklussal szorosabban összekapcsolja. Minden esakasán örülve, mely a York-ház egy-egy tagját sújtja, minden szerencsétlenséget gyönyörű és mint az Isten igazságos büntetését magasztalva, a többiek jogszába akkát verítve, úgy jelen meg itt Margit, mint az antik tragédia furciája. Ő képviseli a kart, mely vértől esőpogó ujjával szünetlen a tragédia alapszínjére mutat, melyet a műben, mint az egész ézklus utolsó részében, s annak véres záróképekben fel kell találnunk. Midőn a költő itt a gonosz tett átkát rettentő következményeiben tünteti fel, nagyobb mérvben látszik a görög tragikusoktól áthatva, mint bármely más műben, s mégis e hatás alatt is egészen új és újuló marad. Margit, ki maga is borzasztó bünnel van terhelve, önként egymás után látva véresen össze-rognit, mint a boszonnal sötét dímoma szügdő ide s tova, hogy átkával ellenségei bűnösét szüntesse. A sráncoktól nök jelenete a palota lépcsőzetén megrendítő fénséget ép az által nyári, hogy a mely symbolismus itt hatalmas érzéki kifejezést nyer. Miután Margit köztö Margit leginkább ura a helyzetnek; igen, ő üjjon és halat mond az ég urának e Rikhardrt, neki jól esik.

„Hogy e véres szöndök Felhajja a nyja testének gyümölcsét.”  
E tragédia, szorosan véve, már nem tartozik a véres és fehér rózsza laborujához. De a bosworth utközet — dacára a köz-

nyitván, előterjeszti, hogy ez összejvetel elzárja az iparhatósági megbizottak munkájának megállapítása képezi s mutató az 1884. évi XVIII. tez. és ennek végrehajtására vonatkozó 39296 sz. a kiadott miniszteri rendelet erre vonatkozó §-sai felolvasattak, felkéri a jelenlevőket, hogy a törvények és szabályok értelmében a munkák beosztása tekintetében véleményeiket nyilvánítsák.

A jelenlevők beható eszmecsereje után a munkák következőleg osztottak be:  
a) az iparajtatások ellenőrzésére: ifj. Mittelmann Ferenc, Fikler József és Hann Alajos.  
b) A tanoncziskolák látogatására az egész évre állandó látogatókúl Faragó Sándor és Fikler József önkénytel jelentkezvén, az iskolalátogatás havi időközökben a következőképen osztottak fel:

Január: Faragó Sándor, Fikler József, Bayer Sándor, ifj. Andrányi Károly, Február: Faragó Sándor, Fikler József, Barkó Ferenc és Czéh István. Május: Faragó Sándor, Fikler József, Dományi József, és Domonkos József. Aprilis: Faragó Sándor, Fikler József, Gruber István, Hann Alajos. Május: Faragó Sándor, Fikler József, Handl Ödön és Hingler János. Junius: Faragó Sándor, Fikler József, Koszka Gusztáv, ifj. Mittelmann Ferenc. Szeptember: Faragó Sándor, Fikler József, Nyári Vilmos, Obetko Kálmán. Október: Faragó Sándor, Fikler József, Regényi Kálmán, Verboš Adam. November: Faragó Sándor, Fikler József, Wadovszky Gusztáv. December: Faragó Sándor, Fikler József, ifj. Andrányi Károly és Bayer Sándor.

Műhelyek látogatására és tanonczok fölötti felügyeletre a város következő 5 területre illetve működési körre osztatik fel, s azokra a következők osztattak be:

I-ös körületbe, mely a városházától a fűt. rathai-ut. Széchenyi és Vesselenyi-utakak végeig s ezek által a kurtisi utig határolt területet foglalja magában: Wadovszky Gusztáv és Fikler József.

II-ik körület: a Vesselenyi-ut. Kiss Ernő, Vécsy és Kasza-utakak által határolt rész a Holtmarosig s ezentelül Gáj, Siga és Pálna elővárosokba, ifj. Mittelmann Ferenc és Verboš Adam.

III-ik körület: a fűt. Széchenyi, Kiss Ernő, Vécsy és Kupa-utakak által határolt rész a Holtmarosig s ezentelül Gáj, Siga és Pálna elővárosokba, ifj. Mittelmann Ferenc és Verboš Adam.

IV-ik körület: Petőfi, Deák Ferenc, Telek, Kupa-utakak vonalától az óvár, óz-utca Szt.-Péter-tér, újterem és csutora-utakak által határolt rész, beosztattak: Obetko Kálmán, és Regényi Kálmán.

V-ik körület: az óvár, óz-utca Szt.-Péter-tér, újterem és csutora-utakak által körített Sarkad és Pernyáva elővárosok a Marosig, beosztattak Dományi József és Bayer Sándor.

d) A gyárak megszemlélésére:

1) Szeszgyárba: Barkó Ferenc, Handl Ödön, és Czéh István.

2) A többi gyárakba, (gőzmalom, lőr, fűrész, gyufa, haloxilin, keményítő, téglá és érczöntők) Nyári Vilmos, Gruber István, Hingler János, Czéh István és Koszka Gusztáv.

c) A rverések és végrehajtások ellenőrzéséhez ifj. Andrányi Károly, és Gruber István.

Főkapitány mint az új iparhatóság elnöke megbizatik, hogy a tanoncziskolák megbizására a körülmények és helyi viszonyok tekintetbe vételével egyeseket kiküldjön.

Elnök bejelenti, hogy Bettelheim Vilmos, ifj. Andrányi Károly, ifj. Mittelmann Ferenc, Dományi József, és Koszka Gusztáv tagok távollétüket igazolták. Tudomásul vétetett, Ezzel elnök a főkönyv hitelteliségre Nyári Vilmos és Domonkos József iparhatósági megbizottakat küldvén ki, az ülést berekeszti.

## NAPTÁR.

Jan 19. Kedd. — Róm. kath. Kanut, Marius, Sára. — Prot. Marius Sára. — Görög-orosz Ivan. — Nap kel 7 ó. 44 p. nyugszik 4 ó 39 p.

beeső hosszú szünetnek — zárja be a esatők sorát, s azonkivül Rikhard maga a leviharzott rettenetes polgár-harez valódi hátrahagyott születje. Ama boldogtalan kor sötét méhéből származott Rikhard „a poklok ezinkosa”; benne egyesülnek mindazon bünök, melyeket eddig az egész nemzedék egyes tagjában eloszlva látunk. Mint Margit számára az utolsó átkok, úgy részére az utolsó gonosz tettek tartattak fön; a végzetes események egész lényzetaból folyó eredmények mintegy magasb hatványban egyesültek benne, hogy egy egységes és hatalmas rémség — egy szörny — álljon elő. Mint előtte egyik gonosz tett a másikból származott, az egyik vétség a másik törlöte el, és ez megint újabb vérgeszt idézett elő; úgy mind e borzalmas tettek maradványa benne egyesült. S dacára ennek, azon tulajdonság, mely az őt megelőző legnevesebb hősöket dicsőítve vonja, a hősiég tőle siner megtagadva. Mi azonban amazoknál, a legszebb férfiúi erény, magasztalásra méltó, naka az emberiség s az erkölcsi világrend megvetésének eredménye. Ez oknál fogva nem is úgy válik el tőlünk, mint ama hősök, hanem előbb a satáni gúnycakajnak el kell benne nómulnia, s maga mint rémelettől lesújtott gonosztevő áll előttünk. Midőn huját s mely borzalmat nemzogatol — legyőzve, erejét összeszedi, nem kúrta, csak elszilbasztja magában a lelkiismeret furdalását; mi régi érelve által a mindgyere törnyosuló veszedelmé hatása alatt sikerül. Így ő itt Rikhard halális esapusa nélkül is bevezetné pályáját; mert érezzük, hogy szell-mének ereje meg van törve, — s érezzük, hogy vele együtt a hosszú véres rombolásoknak is vége szakad. Rikhard, — noha éppen nincs mint valamely nagy szellem vele szembe állítva — egyszerűségben úgy tűnik fel, mint a magasztosság és szelidség szelleme. Első műve, a diadal után — kegyelem és nem boszu. A boszu — úgy látszik — ki van merítve, a vérfolyam kiapadt, és a véres és fellér rózsza egyesítésére az ég áldása kérétek le.

Farkas Lajos

Jan 20. 21. A városkereset egyet által rendező előképek bemutatása.

Január 23. Kévsök és vendéglők évi közgyűlése, d. e. 10 órakor, Shór Albert elnök első emeleti lakásán.

Jan 24. Az aradi Széchenyi gőzmalom rész tára, közgyűlése d. e. 9 órakor. Sniat helyiségében.

Jan 29. Az aradi Casinó bálja saját helyiségben.

Jan 30. Az aradi ügyvédek batyubálja.

Jan 31. Az aradi iparos-íjak önképző- és betegegyelő-egyletének hangversenyének egybekötött zárkörű tüneménye a Krispin-teremben.

Feb 1. Az Arad közúti vaspályae téglagyár részvénytársaság közgyűlése d. e. 10 órakor, saját helyiségben.

Február 6. Az aradi korecsaló egyet táncvígvalma a „Zemplényi szálló” nagyertermében.

Február 13. Tanítóképzészek batyubálja a Krispin-teremben.

Február 27. A várban állomásozó altisztek tombolával egybekötött jótékonyzenei táncvígvalma a „Zemplényi szálló” nagyertermében.

## HIREK.

### — ARAD és VIDÉKE. —

— Szép és megható ováció színhelye volt tegnap d. u. 5 órakor városunkban a Szina-utczában épült g. kol. román seminarium palotája. Metianu János g. kol. román püspök urnak névnapja alkalmából és azon alkalomból, hogy a püspök ur feloldozó buzgalomból felállított palotaszűrű épület a folyó iskolai évben adatot át rendeltetésének, — a seminarium tanári kara a növendékekkel egyetemben az intézet nagy auditoriumában ünnepelet rendezett, a melyre az ünnepelet püspök a meglivás következtében megjelent. A termet a román intelligencia köréből meghívott nagy közönség töltötte meg, közte számos hölgy is.

A midőn a püspök a terembe lépett, hangos „se traisea”-val fogadtatván, a seminarium igazgatója tartott szép üdvözlő beszédet, kiemelvén a püspöknek az egyház s a nevelésügy terén áldástól érdemeit és megköszönve a hívei javára irányuló fáradsátlan buzgalmat, s kijelentette, hogy a tanári testület elhatározta, miszerint a seminarium patronusául „Keresztelő szent János” fogatassék el, s ezen szent nevére kereszteltessek az intézet, s hogy ez irányban az illetékes egyházi zsinathoz teendők meg előterjesztés. — Ezután egy magassabb osztálybeli papnövendék mondott üdvözlő beszédet.

Az ünnepelet tanári karnak s az intézet ifjuságának, kiemelve különösen a vallásos erkölcsi nevelés-, s azzal karöltve járó kulturális és tudományos fejlődés szükségét.

Beszédét fejezőleg az ifjusághoz intézte s azzal végezte, hogy igyekezzenek minél alaposabb tudományt ez intézetben magukévá tenni, hogy a midőn, mint papok és tanítók a nép közé jutnak, érvényesítsék azt minél belterjedsebben a népek egy erkölcsös, mint hazafias nevelése terén.

A püspök e főpásztori beszéde nagy lelkesedéssel fogadtatott.

Ezután az intézeti ifjuság egy templomi éneket adott elő szép összhangban, és a növendékekkel alakult műkedvelői zenekar pedig két zenedarabot játszott elég precisióval, — mire az ünnepelet ismételt köszöntet mondva a tanári karnak, s a növendékeknek tanusított ragaszkodásukért, a közönségnek pedig szives részvételt, — a közönség lelkesült éljenzése közben 6 óra után távozott.

A mint értesültünk, ma dében ugyanazon teremben az ünnepelet tisztelőre a tanári kar a papnövendékekkel együtt diszebelett rendez, melyre a püspök és a helybeli román intelligencia előkelői meg vannak hívva.

— A szinügyi bizottság tegnap délelőtt, S. a l. e. z. (Gyula polgármester elnöklété alatt tartott ülésében a színházat két előadásra átengedte a vöröskereszt-egyletnek. Olvastattak a nagyváradi polgármester átirata, melyben az aradi polgármesternek, mint a szinügyi bizottság elnökének azon megköszönésére, hogy a nagyváradi szinkör a nyári időnyre adassék az aradi színházulnak, — arról értesít, hogy a szinügyi bizottság mir pályázatot hirdetett. A pályázók között ott van Kreszányi igazgató is, és valószínű, hogy a szinkört ő nyeri el.

— A szentháromságosbör-alap javára a Bathyanyi-utczai elnöki leányiskolában eszközölt gyűjtés eredményeként 14 fnt küldetett a polgármesteri hivatalhoz.

— A vöröskereszt-egylet aradvárosi választmányja által csütörtökön, f. hó 21-ikén és pénteken, f. 22-ikén a városi színházban rendezendő előképelelőadásokra ma reggel nyitattik meg az előjegyzés a színházi pénztárnál. Ez előadásokra a helyek ára (egy-egy előadásra) következőleg van megállapítva: Alsó és közép kettős pápáholy 12 fnt, felső kettős-páholy 8 fnt, alsó páholy 8 fnt, közép páholy 7 fnt, felső páholy 4 fnt. 50 kr. Első rendű támlásszék 2 fnt 20 kr, másodrendű támlásszék 1 fnt 80 kr, harmadrendű támlásszék 1 fnt 50 kr. Első emeleti erkélyülés az első sorban 2 fnt 20 kr, első emeleti erkélyülés másodrendű 1 fnt 80 kr, harmadrendű 1 fnt 20 kr. Másodemeleti erkélyülés az első sorban 1 fnt, másodemeleti erkélyülés másodrendű 80 kr, harmadrendű 60 kr. Harmademeleti közép erkélyülés az első sorban 70 kr, a többi oldal- és középpülőhelyek 50 kr, karzat 20 kr. — A rendes színházi bérleknek előjoga van az általuk páratlan vagy páros bérletben birt helyre, ugyanazért

felkérnek t. bérlek, hogy szerdán este előadás utánig úgy a páratlan, mint a páros bérlek nyilatkoznai sziveskedjenek bérlet helyeiknek a csütörtöki, illetve pénteki előadásra megtartásra iránt. A szerda estig elő nem jegyzett jegyek csütörtökön reggel 9 óráig kezdve a jelentkezőknek fognak kiadtnai. A rendezőség.

— Millig József, az aradi polgári iskola ideiglenes igazgatója, mint értesültünk, az igazgatói teendőik vezetésével véglegesen megbizottat. Örvendőnk, ha a bizalom ezen nyilvánulása fokozná az érdemes igazgató tevékenységét azon nehéz feladat megoldására, hogy az aradi polgári iskola egy ipar-szaktan-folyammal és ipar-tanmúhellyel mielőbb helyesen és olcsón kiegészíthető legyen.

— Az aradi ügyvédi kamara Mikolai Mihály szarvasi ügyvédet, az ügyvédekésrel történt önkényes lemondása folytán lajstromból kitörülte s ügyvitait dr. S. a l. e. z. Oszkár szarvasi ügyvédnek adta át.

— Elcsérült klakk. Az aradi nő-egylet szombat éjjel megtartott bálján valaki elcsérült egy klakot; az elcsérült klakk tulajdonosa felkéri az illetőt, hogy sziveskedjék annak visszacserelésére iránt jelentkezni. Hol? azzal szivesen szolgál a szerkesztőség.

— Halálozás. Új-Áradról a következő gyászjelentést tettük: Özv. Orth Ambrusné szül. Philipp Borhála, saját, egy gyermekei Amália férj Kurtz Alajosné, Berta férj Andrányi Gusztáv-né, Tonka férj Alpar Ignác-né, Gyula, Mariska és Ambrus, sógora Orth József újszantannai eszperes, vejei: Kurtz Alajos, kereskedő Budapestben, Andrányi Gusztáv kereskedő Aradon, Alpar Ignác építész és műgyétemi tanárság Budapestben, unokái Andrányi Gusztáv, Berta, Vilma és Mariska, nemkülömben számos más rokoni és jóbarátai nevében is fájdalommal telt szívvel tudatja forrón szeretett férje, illetőleg édes apa, testvér, apósa, nagy-apa és rokon Orth Ambrus, füzorkereskedő és takarékpénztári igazgatónak, f. hó január hó 16-án esteli 7 órakor, tevékeny és munkás életének 64-ik, és boldog házias ságának 31-ik évében, a halotti szentségek átjatos felvétele után történt gyászós ellunyt. A meghaldogultnak hűt. tetei 1886. január hó 18-án d. u. ¼ 4 órakor fognak föteri saját házából a jolybeli róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tetetni; — az engesztelő gyászmele áldozat pedig január 21-én, d. e. 9 órakor fog a róm. kath. szentgyházban a Mindenhatóknak bemutattnai. Áldás emlékére! Béke poraira! Új-Árad, 1886. január 16.

— Kilépett a magyar államköteklől. Probst János Jenő a magyar államköteklől való elbocsátását kérelmezvén, annak a miniszterium helyt adott és orrl. Arad város polgármesteri hivatalát értesítette. Az elbocsujtott Ausztria polgára lesz.

— A szomszéd megyékből. Békésmegyéből. Ocsódou (Oze László 44 éves, a Kuch-féle gőzmalomban molnárnak f. hó 10-ikén a malom gépezete annyira összesztorította jobb karját, hogy ennek következtében meghalt. — Békés megyéből. 8 községben van ez időszerint óvoda: Békésben, Cabán, Gyulán, Orosházán, Szarvason, M. Berényben, Szeghalmon és tyomán. — A Doboz mellett hidat a mult heti jégterjedés a szó teljes értelmében leütötte lábáról s elrhortá. — B. Gyulán e hó 15-én menő éjjel Monori Ferenc kerékgyártó lakása, az újáróson egészen leégett. — Temesmegyéből. A temesvári kir. törvényszék Voltrauer Erzsébet gyermekgyilkosnót szombaton tartott végtérjyalásán két évi fegyházbüntetésre ítélte. — A temesvári gyárvasi zene- és dalegyet márcz. 6-án fényes álarcos bált rendez.

### — HAZÁNK és a FŐVÁROS. —

— Révész Balint püspök tisztelőre, 70 ik születésnapja alkalmából, a debreczeni főiskola összes tanárai és tanulói tegnap zártkörű jubileumot rendeztek a debreczeni collegium diármájában. A püspököt megjelensékor saját éljenzéssel fogadták. Az ünnepelet előbb Tóth Ferenc akad. tanár, mint volt tanulatőrs, azután Csiky rector a tanári kar., és Ilyés Endre senior a tanuló ifjuság nevében üdvözölte. Erre Csiky díszalban nyujtott át a jubilánsnak, ki meghatolton választott az üdvözlőtekre. Ezután hálaímet mondott, mire az énekkar a Szózatot énekelte el. Dében a tanári kar a Bika-vendéglőben bankettet rendezett Révész tisztelőre.

— B. Podmaniczky Frigyes városnáp foglalta el új állását „Runione” biztosi társaságán. A Triestből Budapestre érkezett Neumann Henrik igazgató mutatta be a hivatalnokoknak.

— Perczel Miklós, kinek öngyilkosságú kísérletéről annak idején megemlékeztünk, jelenleg Pécsset a főispán lakásán ápolatik, hova őt a főispán oly végből hozatta, hogy a golyót, melyet Baján nem sikerült megtalálni, eltávolítottassa. Ez csakugyan sikerült is; mert dr. Erreth L., dr. Schvarcz segédkeze mellett a golyót a jobb halánték fölött megtalálta és szerencsés nütéttel eltávolította. A golyó, mint mondják, egészen el volt lapulva. Perczel dacára a kézszeres operációnak, — a viszonyokhoz képest — elég jól érzi magát, s remélhetőleg rövid napok múlva minden komolyabb veszélyesen túl lesz.

— A történelmi képesarnok városnáp szép közönség jelenlétében nyilt meg. Pulszky Károly igazgató üdvözlő beszédere Trefort miniszter a következőleg választott: „Minden új alkotásnál — tehát e most megnyitott történelmi képesarnoknál is — azon kérdés merül föl: van-e annak létjoga? E kérdésre megfelelték tények által azon nemzetek, melyek ill gyűjteményeket alapítottak: Olaszország és Anglia; de mi közv hatályosabban valaszolhatunk, — hivatkozva arra — hogy Magyarország kiválóan történelmi állam, melyben a történelmet nagyobb buzgalommal kellene ápolni, mint bárhol másutt. De a törté-

nelmet nemcsak írni, de festeni, köböl faragni s érezbe önteni lehet. Es az ill történelmi képesarnok egy darab festett történelm. Nekünk azonban nemcsak a mult történelmét kell tisztelnünk, — de a jelen történelmet kell csinálnunk is, — mely csak úgy lesz sikeres, ha nem szorizokunk a politikai mechanikára, hanem mi a tudományt, a művészetet, az ipart fogjuk mivelni és ápolni, azon tényezőket, melyek a nemzetek fennállását és életrevalóságát biztosítják. (Helyeslés) Igaz, e gyűjtemény, a mint az ma bemutatatik, még kezdetleges állapotban van, de hogy annyira is tudunk jutni, ezt ő feljesege kegyességének köszönhetjük, ki a helyeséget nagylelkűen rendelkezésünkre bocsátani méltóztatott. (Élénk éljenzés.) Azon reményben tehát, hogy ezen gyűjtemény gyarapodni fog, mert szeretem hinni, hogy több éleklő család őseink arczképét, ha nem is ajándékképen, de mint depositumot a történelmi képesarnoknak rendelkezésünkre bocsátandja, s hogy ezen kívül módunk lesz sok értékes képet lomároltatni, — s fiatal művészeknek ez uton is munkát adni — s hogy végre az intézet igazgatója is e gyűjtemény körül szokott buzgalommal fog eljárni, a történelmi képesarnokot megnyitottnak nyilvánítani. (Eljenzés.) Ezután Pulszky Károly igazgató kauluzolása mellett az értékes gyűjtemény meglekítése következtet, mire a megnyitási ünnepelet véget ért.

— Képviselő-jelölés. A nagyköllői kerületben az ellunyt Küllay János képviselő helyébe, a függetlenségi párt megoszolva két jelöltet is állított. Az egyik rész, az „Égyszó-értés” szerint a többség, Gyal Elok valkányi földbírókat, a másik pedig Szoboszlav József volt képviselőt kiállította ki jelölt.

— Verescságin Budapestre érkezett vasárnap, de képet még nem küldötték el Bécéből, s táviratilag rendelkezett, hogy azok hűfön elküldessék.

— Reecsky András, a 48-iki magyar parlament volt tagját, Magyarország legőreggebb s leghíresebb agrárszóját, a tiszta-eszlári párból ismeretes Reecsky Bandi eszenbirtos édes atyját a napokban temették el Tisza-Kesziben Sokan állják, hogy a híros Jozsa Gyuri-féle kompaniának ő is tagja volt annak idejében. Teljes életében a sport kedvelője volt; a lovat, agarat imádlta, s egy sikeresnek ígérkező agrárs-mulatság kedvéért kész volt 20 mértővel is meghaladni egyhuzamban. Sőt a mult években, mint 70-én fölüli öreg ember is megselekedte, hogy lóháton egy folyóban 17 mértővel lovagolt s utána nyomlan egy felpátot még a társasággal agrárszót. A gyászjelentőn 73 évesnek írják; Szabolcsvármegyének a fole 30 év óta mindig egyformának ismerete, — s több volt 73 évesnél. El lehet róla mondani, hogy életének a kétharmadát nyeregen töltötte; ha vasuton kellett utaznia, úgy érezte magát, mint a kinek a fogát húzzák. Elt-halt a barátságért, a mit nyeregen nem állt életében, azt az idejét boros palack elött, vig társaság közepette töltö el.

— A tréfa vége. Temesvárt egy vendéglőben kedélyes társalgot folytatott néhány fiatal ember. Eppen egy tekintélyes polgárnak fia besélt el valami vig vadászkalandot, midőn egy cigány lépett a terembe s hegedűjét átkozottul ezinczorgatta. A fiatal ember abba hagyta elbeszélését s a fölött való boszankodásnak adott kifejezést, hogy ill részeg cigány meri okot zavarni. A cigány azonban, mintha a szidalmazást bátoritának vette volna, egészen az asztalhoz lépett s a fiatal ember fülebe játszott, míg az arczul nem ütötte. A esztánásra a cigány elúvozott s a társaság tovább mulatott. Másnap reggel aztán alig hitt szemeknek a pofozkodó fiatal ember, mikor két ur állított be hozzá s tudtára adták, hogy a pofonért elégtételt kell adnia — még pedig karddal. A hegedűs ugyanis nem cigány, hanem tartalkos hadnagy volt, a ki csak farsangi bohókodásból öltözött cigány-nak. A fiatal ember szabaddokni kezdett, hogy neki kard soh sem volt a kezében, de pisztolylyal szivesen ad elégtételt. A sértett fél azozaban ragaszkodott fegyverválasztási jogához, a kardparbj megtörtént s a pofozkodó súlyos sebet kapott karján.

— Szegedről és Csongrádmegyéből: A Tisza áradása. A Tisza Szegednél 14-ről 15-re 3.90-ről 4.15-re emelkedett föl, tehát épen ¼ métert áradt. — A szegedi szeszgyár újabb veszélyben. Az óriási gyártelep a felső Tisza partján a napokban újabb veszedelemben forgott. A raktárhelyiségben — a mely a nemrég történt tüzeset alkalmával oly közel állott ahhoz, hogy a benne volt nagymennyiségű szeszszel együtt fölrobbanjon — most egy tizakós hordó gyuladt meg kívülről, s ha még pár pillanattal nem érkezik meg a váratlan segítség, a donpa átégett s a katasztrófa kikerülhetetlen lett volna. — A száj- és kór-utófény. A mely a hetek folyamán az alföld több közegében nagy mérvben uralkodott, Csongrádmegye területén teljesen megszűnt. E helyett a betegség helyett azozban a folyó hó elején Szegvár község területén a takonykór és bőrféreg, Mágocs községben pedig a lépéne esetei mutatkoztak a jószágok között. Mindkét közegben az enlített veszedelmes állatbetegségek terjedésének megállítását végett azoznal a leg-szigorubb óvintőzkedéseket léptették életbe.

### — A NAGYVILÁG. —

— Socialisticus izgatás miatt a bécsi rendőrség ismét 9 egyent utasított ki Bécéből.

— A megszökött Mamács zsbometsző állítólag Berlinben van, s a fővárosi rendőrség táviratozott is oda elfogatásra iránt.

— Előkelő iparlovagok az orosz társadalomban. A moszkvai pályaudvarok egyikében egy Stepanov nevű józan, szorgalmas és már koros férfiú mint hordár becsület keresi meg napi kenyérét. Ebben nincs semmi különös; de a derék Stepanov értékes egységéggé válik egy kaland által, melynek minap hőse volt s melyet egy moszkvai lap így ad elő: Stepanov husz évi praxissában számos zsebtolvajjal és iparlovaggal ismerkedett meg és megfigyelő tevékenységnek az államrendőrség sok jó fogást köszönhetett. Stepanov az



# BUDAPESTI TŐZSDE.

Január 16.

	Pénz	Arú
M. kir. aranyár. adóment. 4%	100.10	99
papíráradék adóment. 5%	88.95	89.90
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	147.75	148.40
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	150	151
M. 1869. kel. v. a. kötv. (els.) adóment. 3%	98.75	99.25
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	127	127.50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	108.75	109.50
M. kir. nyerevény-kölcsön 100 frt 50 frt drbjá	117	118
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	123.75	124.25
M. k. földt. kötvények 5%	103.50	104
1867. zárad. 5%	103.75	104
M. k. földt. kötvények temesi 5%	103.75	104.50
1867. zárad. 5%	103	104
M. k. földt. kötvények horvát-ors. 5%	102.75	103
M. k. földt. kötvények erdélyi 5%	103.50	104
erdélyi jelz. urb. vá. (100 forint) 5%	95.50	96
Szőlődecsmavált. kötv. (100 frt) 5%	98	99
Pest városi kölcsön 1870. évből 6%	106	106.50
1871. évből 6%	107.50	108
Budapesti f. 1880. kölcsöne 6%	99.50	100.50
Budapesti bankkegy. részvényt	100	100.50
Magy. ált. hitelbank	283	283.25
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	110.50	111.50
Magy. lesz. és pénzváltó	81	81

	Pénz	Arú
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	— 150
Oszt. hitelintézet	278.30	279
Oszt.-magyar bank	860	865.10
I. magyar iparbank	144	143
Pesti keresk. bank	563	565
Bécsi bizt. társulat	200	202
Bécsi élet- s. jár. bizt. társ.	198	200
Első magy. általános bizt. társ.	3040	3065
Ponciere pesti bizt. társ.	67	69
Magyar-francia bizt. társ.	—	200
Pannonia viszb. társ.	740	750
Concordia malom	590	600
Első budapesti malom	1315	1325
Erzsébet malom	262	265
Hengermalom	659	660
Luiza malom	314	316
Molnárak és sütők malma	437	439
Pannonia malom	1010	1035
Viktoria malom	310	320
„Adria” m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—
Alföld-fiumei vasut 5%	185.50	186
Báttaszék domb.-zárány vasut 5%	178	179
Déli vasut 5%	131.50	132
Északkeleti vasut 5%	174	173
Erdélyi vasut 5%	178.25	178
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	—	—
Kassa-oderbergi vasut 4%	147	148
Magyar galicziai vasut 3%	171	172
M. ny. v. (sz.-győr-grázi) vasut 3%	—	—
Oszt. államvasut 3%	164	165
Pécs-barcsi vasut 3%	267	268
Tisza-vidéki vasut 3%	—	— 50
O. oszt. dunagőzhajózási társ. 3%	250.50	251

	Pénz	Arú
Pesti közti vaspálya	460	463
Pesti közti vasp. élvezet jegyek	530	533
Budapesti III. kor. takarékp.	330	333
Országos központi	75	77
Pesti hazai első	437	439
Egyesült Budapest fővárosi t. k.	5950	6000
Magyar ált. takarékp. részvény	435	440.50
Alagut	88	89
Általános waggon kölcs. társ. íg.	148.50	149
„Franklin”-társulat	78	80
Ganz és társa vasú. és gépgyár	204	206
Gschwindt-féle szeszgyár	760	770
Gyapj. és biz. I. magyar	400	405
Keresked. épülete	265	270
Könyvnyomda „Atheneum”	600	—
Pesti	560	570
Köszéb. és téglagy. (Drasche)	1025	—
Nemzetközi waggon-kölcsön-részv.	218	220
ny. társaság	—	—
Pesti építő-társaság	82	83
Rimamurány-salgótarj v. a. t. v. t.	—	—
Salgótarján közszéb.	85	86
Schlick-féle vasú. és gépgyár	131	132
Schlick-féle vasú. és gépgyár II. kib.	193	196
Serfőzde első magyar	—	—
Sörtésziláló	970	980
Sósuti kőbánya	264	267
Spodium- és csontlisztgyár	—	—
Szálloda-részvénytársaság	—	—
Tégl. és mészégető ujlaki	105	106
Török dohányrészvény	148	150.50
Gőztéglagyár kőbányai szel. nélk.	91	92
M. jelz. -bank ny. kölcsönkötv. 4%	225.50	230

	Pénz	Arú
M. földhitelint. papírtérték 5 1/2%	102.75	105.50
5%	101.50	102
4 1/2%	95.25	95.75
arany v. ezüst 5%	127.25	128
jelzálogbank 5 1/2%	101.50	101.90
5%	99	99.50
Kisbirt. orsz. földh. int. 5 1/2%	99.25	99.75
Oszt.-magyar bank o. é. 4 1/2%	102.25	102.50
4%	101.15	101.45
3%	99	99.30
Pesti m. keresked. bank 6%	103	103.50
5 1/2%	101.50	102
5%	99	99.50
Albina tak. és hitelint. 5%	100.50	101.50
<b>Elsőbbeségek.</b>		
Budapesti lánchíd 5%	104	104.25
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	98.50	99
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt orsz.	8.50	8.75
Oszt. vörös kereszt-egylet	14.25	14.75
<b>Pénznekem.</b>		
Cs.-kir. arany (vert)	5.98	5.56
Cs.-kir. arany (kör)	5.90	5.93
Oszt.-magyar 8 frtos arany	9.99	10.02
20 frankos arany	10	10.02
Oszt. és magyar ezüst	—	—
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenlőrt. bankj. (100 márkáért)	62	62.10
Ném. bankp 100 ném. bir. márkáért	62	62.20
Amsterdam 100 hollandi frtért	104.50	104.75
Páris 100 frankért	50.05	50.15
Svájci pénzpiazzok 100 frankért	49.95	50.05
London 10 font sterlingért	126.20	126.65

## VÉGEHADÁS.

Hatóságilag engedélyezve.  
Az üzletem tökéletes felhagyása végett minden készletben lévő árut  
**a bevásárlási áron 20%-kal olcsóbban**  
árusítom.

Raktárom még teljes lévén és miután utánrendeléseket nem eszközölök, továbbá miután összes készletben lévő áruimat legfeljebb 2-3 hónap alatt végkiarúsítani szándékozom, ajánlom a mihamarábbi bevásárlások eszközölését.

Nagy választék ez idő szerint  
**férfi és női fehérneműek és divatcikkben,**  
törülközők, zsebkezdők, kávésterítékek, tálcakezdők pipere- és díszműárak, valódi francia derékfűzők, francia illatszerek, szappanok és egyéb toilette kellékek stb

A midőn a tisztelt vevőimnek, úgy a n. é. közönségnek ajánlom a kedvező alkalmat addig felhasználni, míg raktárom teljes, hogy izlése és kénye-kedve szerint választhasson.

Maradtam mély tisztelettel  
**Rosenberg Jakab**

Arad, főtér 20. szám, Arena-épület.

### Legolcsóbb fürdő Aradon.

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a

**„Dianna-fürdőt”**  
ismét átvettem, azt egészen újonnan rendeztem be, egyuttal egy **villany-**  
**és**  
**hidegvíz-fürdővel**

bővítettem meg.  
Főfeladatomban lesz a t. cz. közönség kényelmére gyors szolgálattól és a fürdők tisztaságáról gondoskodni.

A fürdő-árakat újonnan tetemesen leszállítottam, hogy a legszegényebbeknek is módjában áll, a fürdőt használni.

**Fürdő-árak:**  
Egy basin zuhanyval 3 személyre, fürdőruha nélkül . . . 30 kr.  
Villany-fürdő . . . 80 „  
Dörzsölés és ülőfürdő . . . 20 „  
Hidegvíz pakolás . . . 40 „  
Kádfürdő ruha nélkül 2 személyre . . . 25 „

A fürdő reggeli 5 órától áll a t. közönség rendelkezésére.  
Számos látogatásért esd,  
34-6.12 tisztelettel:

**REINER JULIA.**

827/1886.

### Hirdetmény.

Közhírré tétetik, miszerint az 1886. évre készített összeírás alapján úgy a természetben teljesítendő, mint a pénzzel megváltandó közmunka kötelezettség megállapításán, az erre vonatkozó lajstromok ezen hirdetmény első megjelenésétől számított 8 nap alatt közszemlélre az adóügyi osztályban azzal tétetteték ki, miszerint ezen idő alatt azokat mindenki megtekintheti, esetleges kifogásait a polgármesteri hivatalba (Hofbauer Lajos tb. főjegyző hivatalos helyiségébe) beadandó bélyegmentes kérvényben előterjesztheti vagy ott jegyzőkönyvbe felvételheti.

Arad sz. kir. város tanácsának 1886. január 16-án tartott üléséből.

A városi tanács.

293  
1886

### Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. honvédelmi miniszter Úr 81759 X. 1885 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy folyó évben Arad sz. kir. város törvényhatósági területén találtató lovak (csikók) kocsi és szekerek összeírásának. Felhívom mindazok kik lovakat, csikókat, kocsiakkal és szekerekkel bírnak, a lovakat és csikókat ivar és kor szerint, a kocsiakat és szekereket használati minőség szerint, jelen hirdetés közhírré tételétől számítva f. évi február 20-ig a városházán Hofbauer Lajos t. főjegyző hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt bejelentékek.

Tekintettel arra hogy Gáj, Ség, külvárosok Poltura városrésze és a külhatárbeli tanya a városházától távol esnek, az itt lakók könnyebbégére s a mennyiben a távoltság miatt a bejelentést a városházánál nem tekinthetők, bejelentési határidőül f. é. február hó 7-ik napja é. e. 9-12 óráig a Gáj külvárosi alkormányi hivatalban kitűztetik, melyben kötelesek lesznek lovaikat, csikóikat ivar és kor szerint, kocsiikat és szekereiket pedig használati minőség szerint személyesen vagy megbízottjaik által bejelenteni.

A kik a bejelentést elmulasztják, pénzbírsággal fogják büntetni.

Arad, 1886. január 9-én.

63 2-4

A városi tanács.

### Pályázati hirdetmény.

A ménesi magy. kir. vinczellérképezde növendékei, valamint az újabban létesített vándor tanítótanfolyamon résztvevő tanító jelöltek élelmézésére ezennel pályázat nyitattik.

Az ez irányban köztendő szerződés alóli igazgatóságánál bármikor megtekinthetők.

Pályázni szándékozók pályázatukban kitenni tartóznak, hogy a szerződésben megkivánt élelmézését és tisztogatást fejenként és havonként mily összegért hajlandók elvállalni, továbbá kijelenteni, hogy a szerződést egész teljesességében ismerik és minden rendelkezésének alávetik magukat.

Az 50-kros bélyeggel ellátott s a pályázó lakhelyének előjárói által kiállított erkölcsi bizonyítványval, valamint korát, polgári állását és vagyoni állapotát igazoló okmányokkal felszerelt folyamodások 1886-ik évi február hó 15-ig annál is inkább benyújtandók az alóli igazgatóságánál, mert a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Ménes, 1885. decemberhó 27.

A m. kir. vinczellér-képezde igazgatóságától.

68-23

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.



## TONES FERENCZ és EDE

gyógy- és fűszerárak kereskedése  
„a fekete macskához”  
FŐTÉR, HERMANN-UDVAR, ARADON

ajánlják jól berendezett raktárukat FŰSZERÁRUIKBAN közvetlen behozattal

**jamaicai rumot** és valódi **chinai theát,**  
fehér és veres **BOROKAT,** üvegekben, **ASZUBOROKAT,**  
**magyar és francia pezsgőket.**

Finom **PÁLINKÁT** és **LIKÖRÖKET** üvegekben és liter számra

16-59

és különösen

mint különlegességet többször kitüntetett édes erős tisztított

**MUSTÁRT.**

Hermann-udvar a „FEKETE MACSKÁHOZ” Aradon.